

Quant val hui el diner de l'any en què vas nèixer?

Investigació amb la calculadora oficial de l'IPC de l'INE: esbrinar a quant equivalen hui 100 € de l'any de naixement de cada alumne, contrastar-ho amb el preu real d'un producte concret i descobrir per què quasi cap preu no segueix exactament la mitjana.

DURADA

50 min · 1 sessió a l'aula d'informàtica

AGRUPAMENT

parelles

UNITAT 4

El diner, els bancs i la inflació

MATERIALS

- Un ordinador o tauleta per parella amb accés a ine.es/calcula
- Fitxa de resultats impresa
- Calculadora
- Un tiquet o un record familiar de preus antics (opcional, però dona molt de joc)

ENCAIX CURRICULAR · **Sabers** El dinero y sus funciones, Tipos de dinero, del efectivo a las criptomonedas, Los bancos y la creación de dinero, El tipo de interés y el euríbor, La inflación y el IPC, El Banco Central Europeo y la estabilidad de precios · **Comp. específiques** CE2 · **Comp. clau** CD, STEM, CPSAA

Plantejament

Els vostres pares us han dit alguna vegada allò de «quan jo tenia la teua edat, això costava la meitat». Quasi sempre és veritat, i a més hi ha una pàgina oficial que ho mesura: la **calculadora de l'IPC de l'Institut Nacional de Estadística**, que permet saber a quant equival hui qualsevol quantitat de qualsevol any des de 1961.

L'usareu per a respondre a una pregunta personal: què compraven **100 €** l'any en què vau nèixer i què compren ara. Després contrastareu eixa dada mitjana amb alguna cosa concreta: el preu real d'un producte que pugueu rastrejar. I ahí apareixerà la idea important de la sessió: l'IPC és una **mitjana** d'uns 490 productes, i quasi cap preu no es comporta com la mitjana. Uns han pujat molt més (l'oli, l'habitatge) i altres han baixat (un televisor, un ordinador, una telefonada).

Trebal·leu per parelles, però cada persona fa la seua pròpia consulta amb el seu any.

Objectius didàctics

- Manejar una font estadística oficial i citar-la correctament (organisme, ferramenta, data de consulta).
- Interpretar l'actualització d'una quantitat amb l'IPC i expressar-la també com a pèrdua de poder adquisitiu.
- Contrastar un índex mitjà amb el preu real d'un producte concret.
- Explicar per què la inflació percebuda i la inflació mesurada no coincideixen.

Passos (sessió de 50 min)

1. **Preparació (5 min).** Obriu ine.es/calcula i localitzeu la ferramenta d'actualització de rendes amb l'IPC. Anoteu la data de consulta i l'últim mes publicat: sense això, la dada no es pot comprovar.

2. **Consulta personal (10 min).** Introduïu **100 €**, com a mes d'origen el del vostre naixement i com a mes de destinació l'últim disponible. Copieu a la fitxa la quantitat equivalent i la variació acumulada en percentatge.
3. **Volta del revés (5 min).** Calculeu amb la calculadora de mà quant compren hui aquells 100 €: 100 dividit entre (1 + variació acumulada en tant per u). Escriviu la frase completa: «100 € de 20XX compren hui ____ € d'aquelles coses».
4. **Un producte concret (15 min).** Trieu un producte del qual pugueu esbrinar el preu de llavors i el d'ara: l'entrada de cine, un menú, el bitllet d'autobús urbà, una consola, un litre de gasolina. Fonts vàlides: una hemeroteca, la web de l'ajuntament o de l'empresa, un tiquet antic de casa o una entrevista a algú de la família. Anoteu la font.
5. **Comparació (10 min).** Calculeu la pujada real d'eixe producte en percentatge i compareu-la amb l'IPC acumulat. Ha pujat més o menys que la mitjana?
6. **Posada en comú (5 min).** S'arreglegen a la pissarra els productes que més han pujat i els que menys. La classe intenta explicar cada extrem amb les causes de la unitat.

Fitxa de resultats

Nom: _____ Data de consulta: ____/____/_____
 Últim mes publicat per l'INE: _____

A) 100 € de _____ (mes i any de naixement)
 equivalen hui a _____ €
 Variació acumulada de l'IPC: _____ %

B) Dit al revés: 100 € guardats des de llavors
 comprarien hui _____ €

C) Producte triat: _____
 Preu llavors: _____ € (font: _____)
 Preu ara: _____ € (font: _____)
 Variació del producte: _____ %

D) Ha pujat més o menys que la mitjana? _____
 Explicació en una frase: _____

Preguntes d'anàlisi

- Per què l'INE necessita una **cistella amb pesos** i no li basta amb fer la mitjana simple de tots els preus?
- El vostre producte, puja més o menys que l'IPC? Busqueu en la unitat una causa que ho explique (costos, tecnologia, nombre d'empreses, demanda).
- Si un sou haguera pujat exactament el mateix que l'IPC en estos anys, hauria millorat, empitjorat o continuaria igual qui el cobra?
- Pregunteu a algú de la vostra família quant creu que han pujat els preus des que va nàixer i compareu la seua resposta amb la dada oficial. Per què solem recordar millor el que més ha pujat?

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Ús de la font oficial	Consulta correcta, amb data i últim mes publicat anotats	25 %
Càlculs	Actualització, inversa i variació del producte ben calculades	30 %
Contrast	Compara el producte amb la mitjana i ho explica amb causes de la unitat	30 %
Comunicació	Fitxa completa, llegible i amb les fonts citades	15 %

Variants i extensions

- **Amb suport:** treballar amb un únic any comú per a tota la classe (per exemple, 2010) i un sol producte, triat entre tots.
- **Per a qui va sobrat:** repetir la consulta amb l'any de naixement d'un familiar major i comparar tres generacions en una mateixa línia de temps. Amb 1980, la xifra deixa tothom callat un moment.
- **Versió curta (25 min):** només els passos 1 a 3 i la primera pregunta d'anàlisi.
- **Connexió amb la Unitat 3:** el producte que més puja quasi sempre té darrere un desplaçament de la seua oferta o de la seua demanda. Recupereu el cas de l'oli d'oliva i conteu-lo amb el vocabulari de mercats.

Solució orientativa

Per al professorat: passos de la resolució de l'exercici.

- 1. Resultat orientatiu.** Per a qui va nèixer al voltant de 2010, la calculadora de l'INE torna que 100 € d'aquell any equivalen hui a una miqueta més de **135 €**, és a dir, una pujada acumulada d'al voltant del **35-40 %**. La dada exacta depén del mes triat i de l'últim mes publicat: cal copiar la que done la ferramenta, no esta.
- 2. Lectura.** El mateix dit al revés: 100 € guardats des de llavors comprarien hui al voltant de $100 / 1,37 = 73$ € d'aquelles coses.
- 3. Comparació amb un producte.** Si el producte triat ha pujat més que eixe percentatge, s'ha encarit *en termes reals*; si ha pujat menys (o ha baixat, com els televisors o els ordinadors), s'ha abaratit encara que la seua etiqueta tinga més euros.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE